

Paksi Hírnök

33. évf. 24. szám

Alapítva 1989-ben

2024. december 20.

„Nöl a dér, álom jár,
hó kering az ág közt.
Karácsonynak ünnepe
lépeget a fák közt.”

Weöres Sándor

2

„Társasjáték: adventi duplaasszociációs-kommunikációs játékot játszottunk Heringes Anitával, Paks város polgármesterével.”

4

„Pónya József, a legendás »erőművezér« elmúlt 92 éves, kitűnő egészségnek örvend, és remekül érzi magát Pakson, amely a szeme láttára vált várossá.”

Társasjáték: tabuk nélkül Paks város polgármesterével

Adventi duplaasszociációs-kommunikációs játékot játszottunk Heringes Anitával, Paks város polgármesterével. Hét plusz egy szó: milyen személyes dologra gondol Heringes Anita, és mi a válasza a polgármesternek a városi kérdésekre.

Elvárások

– Az elvárásaim saját magammal sokkal nagyobbak, mint a lakosságnak velem szemben, pedig az sem kicsi. Nagyon maximalista ember vagyok, aki megpróbálja a családjától hozott értékeket továbbvinni. Mindig pontos lenni, mindig szabálykövető, nem lépni át a morális határait. Nagy kihívás, ahogy egyre jobban belelátunk az előző időszak működésébe. Tiszta képet akarok mutatni a lakosságnak: hogyan történhetett meg, hogy ilyen magas költségvetésből mégsem tudott úgy fejlődni ez a város, ahogy kellett volna.

– Ezt az általános kérdést kapcsoltuk az elvárások szóhoz: egy kisvárosban, Pakson mi a legfontosabb feladata a városvezetésnek?

– A minimum dolog, amin már régen túl kellene lennünk, az úthálózatunk rendbetétele. Még mindig sok út van, amit anno az utca lakossága közös erővel betonozott le. A strand állapotáról tervezünk egy videót mutatni. Azt nem tudom, hogy félig épült-e meg eredetileg, mert akkor én még csattogós lepkét tologattam, de már régen felelősséget kellett volna vállalnia az előző polgármesternek egy nagy felújításra, minden évben megkapta a statikai véleményét. Nehéz feladatunk van azokkal az együttműködési megállapodásokkal, amit az előző polgármester aláírt az atomerőmű-be-ruházáshoz kapcsolódóan. Kivizsgáljuk mindet, és a nyilvánosság elé is hozzuk, amikor már tisztán látunk, megmutatjuk, milyen lépéseket tudunk megtenni. Most csak három témát emeltem ki, de öszszességében az a fontos, hogy minden érdekcsoportnak jó legyen.

Fények

– Itt az advent, mindenki számára a lelki töltkezés időszaka. Imádok gyertyát gyújtani, szeretem a hangulatvilágításokat.

Fotó: Babai István

Amióta édesanya vagyok, értem, hogy lassítanom kell. A kislányom be is bizonyította, hogy az utolsó pillanatig pörgős anyuka vagyok, hiszen a születése előtti napon, december 20-án délután 5-kor még dolgoztam. Emily megtanított picit lelassulni.

– A városlakó-asszociációnk a fény szóra: a fény. A források mindig korlátosak, a jelenlegi helyzet kirívó, egymilliárd mínusz esetén érzékeny az ember arra, mi az, ami kikerül, mi az, ami benne marad a költségvetésben. A karácsonyi díszvilágítás fontos?

– Az embereknek fontos. Ha továbbra sem kapjuk vissza a pénzeinket, akkor biztosan nem lesz pénzünk díszítéseket venni. A mostaniakat akciósan vettük, keveset fogyasztanak, úgy döntöttünk, muszáj az emberek lelkét tölteni.

Ajándék

– Jobban szeretek adni, mint kapni. Van egy kislány, gyermekotthonban él Romániában, neki minden évben veszünk ajándékot. Nem tudja, kik vagyunk, ír levelet az anygalkának, és mi a férjemmel mindig „eljövünk”. A lelkemnek feltöltődés ez az ajándékozás, a ráhangolódásban is segít. Idén babaházat kapott, minden kislánynak szüksége van egy babaházra.

Magamnak nem nagyon tudom megfogalmazni, mit szeretnék, merthogy őszinte legyek, most tényleg azt érzem, hogy a karrieremben is elértem azt, amire vágytam, a családomban is teljesen kerek az élet, és mindenem megvan. A férjem mindenben mellettem áll, a temperamentumos kislányom tükröt tart, milyen voltam.

– A város szempontjából a megye ajándéka, hogy visszaad az elvett iparüzési adóból, Pakson ajándéka a lakosoknak a strand és a jégpálya. A jégpálya szintén prioritás?

– Hát igen. Abban pontosítok, hogy a jégpálya saját költségvetésből történik. A strandberuházást fogjuk a visszakapott saját pénzünkből megoldani. A jégpályát és a Rákócziiban a hóközpontot is meg akaruk csinálni. Erre kértünk „vissza” dupla ennyi pénzt.

Igény van, hogy legyen jégpálya Pakson, ez olyan kardinális kérdés, hogy muszáj kicsikarnunk magunkból. Kültéri jégpálya lesz, a tavalyihoz hasonló méretű, de rövidebb nyitvatartási időre van lehetőségünk. Meg fogjuk transzparensten mutatni a lakosságnak, hogy mennyiből jött ki idén és tavaly egy jégpálya. Abba az irányba szeretném vinni a dolgokat, hogy mindig bekérünk több ajánlatot, és meglátjuk, hogy szabad-e ennyit költeni. ➔

➤ Kívánság

– Most csak egy dolgot tudok kívánni, hogy még idén szülessen meg a minket sújtó rendelet visszavonása. Minden fillérre szükségünk van. Éves szinten hétmilliárd forint. Nagyon nem mindegy. Ha visszaérkezik, tényleg lesz lehetőségünk fejlődni. Hétmilliárd forint mínusszal nehéz bizonyítani, hogy tudnánk jobban is csinálni, egyszerűen a működésünk elviszi a pénzeket.

– **Tervezi-e a városvezetés, hogy lesz „beleszólás”, részvételi költségvetés?**

– Lesz a költségvetésnek egy része, amiben kikérjük a lakosság véleményét és az ötleteit, ugyanakkor kell majd a lakosság is, hogy nyitott legyen és adjon válaszokat nekünk. Szeretnénk ilyet, csak legyen forrás, amire kiírjuk. Bizonyítási vágy van bennem a lakosság felé. Azt gondolom, azt pedig már bebizonyítottuk a kormánzatnak, Paks városa is, és a most működő városvezetés is, hogy akarjuk a Paks2 beruházást, partnerek vagyunk abban, hogy a legjobban haladjunk előre.

Szeretet

– Nagyon megváltozik az emberben minden, amikor gyereke lesz. Odáig őt szerettem nagyon, és nekem szerencsém van, mert a nagyszüleimtől is nagyon sokat kaptam. A tartásomat meg a morális határait az apai nagyszülőktől kaptam.

Tudatos döntésem, hogy nem beszélek a családomról, nincs hozzá jogom. A politikára adtam a fejemet, ebben közszereplő vagyok, ők nem. Adventi hangulatban most kis kivételt teszek. Sokszor azt gondolom, hogy a férjem azért viseli nagyon jól, hogy rengeteget dolgozom, sokszor vagyok távol, mert apróságokkal figyelek, jelen vagyok, mert egy nőnek bármennyire fontos a karrier, és nekem fontos, muszáj nőnek maradnia. A kislányom meg hát egy csodabogár.

– **A városban érezhetően nagyon sok külföldi van. Mit tett eddig, milyen feladatokat azonosított a városvezetés ezzel kapcsolatban?**

– Az első lépés az egészségügyi ellátásuk megoldása. Várhatóan lesz külön körzetük. Nekik is sokkal jobb, mert tudják, kihez fordulhatnak, a házi orvosaink pedig mentesülhetnek a pluszmunka alól. Még nincs pont a mondat végén, de nagyon-nagyon a vége felé haladunk.

Több országból érkeznek, mindenkit kell segítenünk. Nagyon büszke vagyok a városra, mert toleráns. Nagyon befogadó Paks lakossága, de azért nem lehet játszani az ő érzelmeikkel meg a tűrőképességükkel sem.

Körülbelül 1600-an dolgoznak az atomerőmű-építkezésen, erőteljesen fog nőni a létszámuk. A szolgáltatószektort ki kell építeni, haladunk az egyeztetésekkel. Hálás vagyok a Roszatom és a Paks II. partnerségéért.

Emlékek

– **Elégedett lenne-e a közéletbe lépő tizennyolcéves Heringes Anita a felnőtt énjével?**

– Igen. Az első közéleti szereplésem egy Paks-i Hírnök cikk volt, miért nincs a fiataloknak szórakozási lehetősége. Az volt az első ötletem magammal szemben, hogy politikai újságíró szeretnék lenni. Szegeden tanultam, ott a politika felé billentem el. Közel 18 éve stabilan a politika, a közélet környékén vagyok. Negyvenéves vagyok, és igazából kívánni sem kívánhattam volna szebb életpályát magamnak. Az országgyűlési képviselőségem alatt rájöttem, hogy a városvezetés és az önkormányzat az utam.

Az embert jobban fel tudja tölteni az, amit helyben el tud érni, én már országgyűlési képviselőként is többségében Pakssal foglalkoztam. Jó tanulói időszak volt az előző önkormányzati ciklus, jobban belelátni az önkormányzatiságba, és a fejlődés, hogy először önkormányzati képviselő vagy, majd polgármester. Nagyon nehéz helyzetben kaptuk meg a várost. De mindennap imádom csinálni. Remek a csapat, hálás vagyok mindannyijóukért.

Hagyomány

– Nekem nagyon fontosak a hagyományok. A karácsonyi időszakban bejglit sütök, a nagymamám szakácskönyvéből, jók a bejglijeim, nem repednek ki. Hiszek a kétharmad-egyharmad arányban ebben az esetben. Kétharmad töltelek, egyharmad tészta.

Fontos, hogy őrizzem a hagyományaimat, a nagyszüleimtől hozom, hogy büszke legyek a svábságomra, és ezt mindig is hangoztasam. Minden sztereotípiát hozok, például a spórolás nekem kihívás. Fontosak a férjem hagyományai is. Nagyvárad magyar család: Bécsben élt, egy biztosítónak volt a vezetője a dédnagypapa, áthelyezték először Budapestre, majd Nagyváradra. Próbáljuk a kislá-

nyomnak mindkét hagyományt átadni, ezért a családfakutatásba is belekezdtem. Az egyik hobbim. Az 1600-as évekig jutottam az édesapám részén, ami könnyebben kutatható név, mint az anyai oldalam. Megtaláltam a férjem nagyszüleinek a házassági anyakönyvi kivonatát. Sütök, főzök, azt is nagyon szeretem, kikapcsol. Mostanában már közösen a kislányommal.

– **Vannak változások a város irányításában. Milyen hagyományokkal szakított a városvezetés, teremtődtek-e új hagyományok?**

– A szezonál maradvány, az adventi udvart visszük tovább, a jégpályát is megpróbáljuk. Örülök, hogy püspök úr elfogadta a meghívásunkat az adventi első hétvége gyertyagyújtására. Mi tényleg olyan város vagyunk, ahol minden sztereotípiát lebontunk. Sokan megfogalmazták, hogy baloldaliként az egyházakkal nyilván nem fogok jól kijönni. Hát hogyne jönnék ki jól, amikor katolikusnak neveltek, ministráltam, nagymamával jártunk a templomba.

Megszűnő városi hagyományt nem tudok most mondani, de mindenben annak a közösségnek a véleményét ki fogom kérni, akire vonatkozik bármely hagyományunk. Amire szükség van, azt csináljuk tovább. A város napját például igen, szerintem is fontos, mindenki nagyon jól érzi magát benne. Viszont nem akarok fesztiválszervező cég lenni önkormányzatként. Legyenek nagy koncertek, de ez egy piaci alapon működő történet.

Karácsonyi menü

– Sütök. A főzést a két nagymama fogja csinálni, a férjem anyukája és édesanyám, édesapám közösen. A sütés marad rám, meg a húslevesfőzés, mert abban nagyon jó vagyok. A titkokról? A levesben a titok nem titok: a lassú főzés és a rengeteg zöldség. Finom diós és mákos bejgli, a mákosba aszalt áfonyát csempészek, tök jól megbolondítja. A diósba rakok mazsolát, bár a mazsola megosztó étel.

– **A város szempontjából a karácsonyi menü az adventi kulturális programok.**

– A Csengey kulturális központ szervezésében történt. Átbeszéltük, kértük, hogy a költségvetésünk helyzetének megfelelő programok legyenek most. Az illatok, nézelődés a karácsonyi vásárbán, kultúra, találkozások, feltöltődés, lelassulás.

[jé]

PAKSON TALÁLTAK OTTHONRA

A legendás „erőművezér” elmúlt 92 éves, kitűnő egészségnek örvend, és remekül érzi magát Pakson, amely a szeme láttára vált várossá. Pónya József a pihenés éveit is aktívan tölti.

A telefonos időpont-egyeztetés elbizonytalanított, idős, fáradt ember hangját véltem hallani. A személyes találkozás azonban mindent megcáfolt: Józsi bácsi – talán nem veszi zokon ezt a megszólítást – cseppet sem tűnik fáradtnak, 92 esztendősen meg különösen nem. A Paksi Atomerőmű egykori miniszteri biztosa, volt vezérigazgatója, Pónya József érdeklődése is a régi, mielőtt állná a kérdések rohamát, ő vonja magához a szót, ő kérdez, aktualizálja az e sorok írójával kapcsolatos információit, s csak ezután válaszol készséggel. Elsőként arra: hogy érzi magát mostanság, hogy telnek a napok. – Kitűnően – érkezik a válasz habozás nélkül. Olvas. Most például Elon Muskról, előzőleg pedig Einstein-ról. – Gondozom a kertet. Metszem a fákat, a szőlőt, természetem a zöldséget. Bár az idén, amikor vittem ki a trágyát, elgondolkodtam, kell-e még jövőre is – mondja mosolyogva. Megvan a jogosítványa is, a kertbe, ami egyébiránt egészen nagy, 2500 négyzetméteres, mai napig kocsival jár.

Lassan vesszük fel a fonalat, hogyan is talált otthonra Pakson Pónya József. . .

1974-ben nevezték ki miniszteri biztosnak az építési tervezett atomerőmű kapcsán. Ötvenhatan dolgoztak akkor ezen a – ahogyan ma fogalmaznánk – projekten. A család Tatabányán élt, ő onnan ingázott hol Budapestre, hol Paksra, ahol életében először ’74 szeptemberében járt. – Nagy falu. Gondolkodásban is – reagál a kérdésre, hogy milyennek látta. Nagy volt a kontraszt az akkori nagyközség és a 60-70 ezres Tatabánya között. A változás abban az értelemben is hatalmas volt, hogy az akkor 42 esztendő Pónya József Tatabányán már igazgató volt ahhoz passzoló társadalmi kapcsolatokkal, ismeretiségekkel. Megfordult a fejében, hogy vajon érdemes-e mindent előlről kezdenie. – Elkenődtem – foglalja össze egy szóban az érzést, ami hatalmába kerítette, amikor megérkezett Cece irányából a kanyargós úton, s úgy vélte, ez itt egyenesen a világ vége. – Álltunk a lakótelep helyén a kukoricásban, a Szabó Béni (Szabó Benjamin – a szerk.) meg mutogatott a távolba, hogy ott

Fotók: Babai István

lesz majd az atomerőmű. No, gondoltam, itt tíz évig gumicsizmában kell járnunk – emlékszik vissza. A gumicsizma ugyan jelképes volt, de 1987-ig, az építkezés lezártaig fennállt az így jellemzett helyzet. – Utáltam az építkezést, mert rendetlen volt – fűzi hozzá. Nem titkolja, eleinte fogalma sem volt, hogy milyen lesz, mekkora lesz, s főként, hogy milyen hatással lesz a környezetére az atomerőmű, de ahogy megismerte a terveket, megtetszett neki. Ezért aztán, amikor három évvel később igazgatónak hívták régi lakóhelye közelébe, Bicskére, ahova egy nagy szénerőművet terveztek, határozottan nemet mondott. Az atomerőmű építésébe pedig beletanult.

Nagy küzdelem, s jellemzése szerint nem kifejezetten úri viták eredményeként lett kiváló, a hasonló létesítmények legjobbjika.

Tisztában volt vele, hogy a tervezők, építők odébbállnak, ha készen lesz a mű, maradnak a leendő üzemeltetők, élükön vele, aki akkoriban már az atomerőmű első embere volt. Ez hajtotta, motiválta abban, hogy kiharcoljanak minden olyan módosítást, amelytől azt várták, hogy ez egy korszerűbb, jobb, megbízhatóbb erőmű legyen. – Mi nem vol-

tunk azért felelősek, hogy mikor és mennyiért készül el. Mi abban voltunk érdekeltek, hogy ne tálcolmány legyen. Jó erőművet akartunk. Ha azt mondtuk valamire, hogy nem felel meg, cseréljék ki másra, megtették. Éppen ezért így tovább is tartott az építés – meséli. Az, hogy a paksi erőmű kiemelkedett az ugyanilyen technológiájú erőművek sorából, Pónya József szerint egyebek között ennek a határozottságnak volt köszönhető, illetve annak is, hogy széles körű nemzetközi kapcsolatrendszer alakítottak ki, és nagyon sok nyugati ötletet hoztak és építettek be, alkalmaztak Pakson. Mint mondja, kiharcolták, hogy külkereskedelmi vállalat kategóriába kerüljön a Paksi Atomerőmű Vállalat, ami nagy mértékben megnövelte a mozgásterületet. Komoly nemzetközi kapcsolatokat építettek ki a finnekkel, franciákkal, amerikaiakkal, japánokkal. Ennek eredményeként a fiatal szakembereket ki tudták küldeni nyugati erőművekbe, ahonnan hazahozták az ottani tapasztalatokat, amelyeket felhasználva elérték, hogy hatékonyabb legyen a paksi a hasonló erőműveknél. Miután közösen konstatáljuk, hogy az eredeti tervünkkel ellentétben nem a városról, hanem ismét az atomerőműről beszélünk, közösen megállapítjuk, nincs ezen mit csodálkoznunk, máig szívügye az atomerőmű. ➔

– Azért mesélek róla, mert miatta szerettem meg itt Pakson

– szabadkozok. Egyébként akkor kezdte itt otthonosabban érezni magát, amikor a családja is követte, bár, ahogyan tréfásan megjegyzi, nem szívesen lett volna a saját felesége helyében, mert nagyon sokat volt távol, s amikor hazaért, akkor is mindig az atomerőművön járt az esze. Feleségével és két gyermekükkel egyébként '79-ben telepedtek le Pakson. Ekkor kezdtek új kapcsolatokat építeni, mert a régi barátok Tatabányán maradtak. – Nem kifejezetten Paks tetszett, hanem a megye. Ez ilyen parasztság volt, aminél én örültem. Madocsán összejöttünk a Keresztes családdal, és odajártunk disznóöléstől kezdve mindenre. Olyan volt, mintha hazajártam volna a szüleimhez, ugyanolyan milió fogadott. Pakson nem ismertem meg az előkelőséget, nem volt kapcsolatunk velük – emlékszik vissza. A település akkoriban abszolút nem volt felkészülve arra, hogy mivel jár egy ekkora építkezés, s arra sem, hogy kiszolgálja az egyre gyarapodó lakosságot. Ez eleinte feszültséget keltett, innen is, onnan is érezhető volt az elégedetlenség. Jöttek a mérnök-feleségek más városokból, ahol jobb ellátáshoz voltak szokva, s „morogtak”, hogy ez nincsen, meg az nincsen. Aztán, ahogy épült a korszerű lakótelep, bővültek a szolgáltatások, a régi paksiak nem nézték jó szemmel, hogy az óvárosban még mindig sárban kell járniuk, miközben a „nagyságák” az új járdákon sétálnak, idézte fel. – Jó ideig ellenszenvesei voltunk ezért is, a magas fizetések miatt is – ismeri el Pónya József, aki 1978–79-ben igazgatója, 1979-től vezérigazgatója volt a Paksi Atomerőmű Vállalatnak.

A települést érintő változásokra térve azt mondja, hogy

egyetlenegy fillér sem szerepelt a beruházási javaslatban Paks fejlesztésére, de rájöttem, hogy valamilyen úton-módon ezt meg kell tenni.

Mosolyogva árulja el, hogy kellett némi furfang is sok esetben, de megoldották, hogy épüljenek iskolák, óvodák, üzletek. – Gondoltam, ha itt van ez a „dög” mű, tartozunk a falunak, hogy legyen belőle valami – fogalmaz. A legbüszkébb a saját iskola, az ESZI megépítésére. Hogy mégis miként ismerete fel, hogy városfejlesztés nélkül nem lehet megépíteni az atomerőművet? Azt mondja,

egyszerűen fogékony volt rá. A jelek szerint ehhez kiváló érdekérvényesítő képesség társult. – Az erőműtől akkor még nagyon féltek. A kormány is félt, hogy nehogy baj történjen. Sikerült az embereket úgy hozzáidomítani, hogy ők is megértették, ez komoly, ezzel nem lehet játszani – érzékelteti az akkori státuszt. Ez tiszteletet jelentett a berendezéssel szemben, és tiszteletet az ott dolgozókkal szemben is.

Véleménye szerint nagyon jó szakembergárdát sikerült kovácsolni, mindenki büszke volt, hogy őmiatta megy az atomerőmű.

Itt dolgozni nagyon nagy presztízst jelentett, azt vezetni természetesen még nagyobb. – El akartak vinni MVM vezérnek, de én azt mondtam, azt senki nem ismeri, de az atomerőmű vezérigazgatóját igen. Nekem nagyobb rangom volt még egy miniszternél is, bejárásom volt a hatalomhoz – mondja. Szavaiból kiderül, élt is a lehetőséggel, amit ez biztosított számára. Ha szeretek volna valamit, nem volt rest, kiharcolta. Így alakult, hogy lett uszoda, épültek sportcsarnokok, kiváló edzők érkeztek, s alapozták meg a későbbi figyelemre méltó eredményeket. Hozzáfűzi, meggyőződése, hogy egy olyan veszélyes üzem vezetőjének, mint az atomerőmű, mindig bejáratosnak kell lennie a „hatalomhoz”, annak érdekében, hogy más elvek ne írják felül a biztonság alapelvét. – Igaz, az építkezés idején az ERBE (Erőmű Beruházási Vállalat) volt az úr, velünk évekig nem fogott kezét senki, mert csak költöttük az állam pénzét. Aztán, amikor elindult

előbb az első, aztán a második, harmadik, negyedik blokk, akkora eredményünk lett, hogy mindenki más szemmel nézett ránk. Nem is gondoltam volna, hogy ilyen jelentős lesz, egyedül többet termeltünk, mint az összes magyar erőmű, ontottuk a milliárdokat – idézi fel. – Éveken át kétmilliárd kilowattórával többet termeltünk, mint más erőművek, akkor három forint volt egy kilowattóra, azaz hatmilliárdot tettünk le az asztalra pluszban évente – fűzi tovább gondolatait. Pónya József szerint az erőmű ittlétének előnyeit szépen lassan a paksiak is kezdték felismerni. Látták, hogy növeli a vásárlóerőt, a dolgozók az itteni fodrásznál, hentesnél költik el a fizetésüket, s az itteni családok is „beszivárogtak” az erőműbe. Lassacskán elhalványultak a különbségek, csitulak a feszültségek. Az egykori erőművezér az épülő új blokkok kapcsán azt mondja, szükség van rájuk. – Elájultunk a naptól meg széltől, nem építettünk állandóan működő egységeket, csak Gönyűben egy gázerőművet – fejtegeti. – Nagyon drukkolok, hogy mielőbb eljussanak a vissza nem fordítható pontig – teszi még hozzá az egykori vezérigazgató, aki egyébként 2010 óta ténylegesen nyugdíjas. Azóta – mint mondja – megismert egy illusztris paksi társaságot, amelybe beilleszkedett, s rendszeresen találkoznak napjainkban is. – A feleségem asszonytársaságba járt, ő is jól érezte magát. Ő is megszerette Paksot, a barátságok neki köszönhetően alakultak ki. A gyerekeink is paksiak lettek, itt maradtak. Négy lányunokám és egy dédunokám van – zárja „hazaérkezésük történetét” Pónya József. – Nem bántam meg, hogy idejöttem – összegzi egyszerűen.

Szabó Vanda

Jó napot, mi újság? Papp Attila

Papp Attila számára gyermekkorá óta meghatározó jelentőségű a vallás; a piaristáknál járt gimnáziumba, magyar-történelem, majd katolikus hittanár szakon tanult Szegeden, idén augusztus óta pedig a Paksi Balogh Antal Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium főigazgatója. Szabadidejében rockzenét hallgat, Harry Pottert olvas, kerékpározik és túrázik.

– Dunaföldváron, vallásos családban nőttem fel. A világ legtermészetesebb dolga volt, hogy az életünket a katolikus egyházi év eseményei, ünnepei határozzák meg. Édesapám példáját követve a kecskeméti piarista gimnáziumban tanultam. Ott körvonalazódott bennem, hogy piarista berkeken belül szeretnék pedagógus lenni. Szegeden először főiskolán, majd egyetemen tanultam magyar-történelem szakon, később a katolikus hittanár szakot is elvégeztem – mondja Papp Attila, aki immár huszonhatodik éve a közoktatásban dolgozik. Röszkén három évig tanított, majd Szegedre hívták a piarista gimnáziumba, ezzel teljesülhetett középiskolai álma. Több mint húsz éven át dolgozott ott, végigjárta a ranglétrát a diákönkormányzatot segítő tanári poszttól az igazgatóságig. Mint mondja, meghatározó volt számára ez a két évtized, szeretett a piaristáknál tanítani. De szerette Pakson a Vak Bottyán Gimnáziumot is, ahol azt követően helyezkedett el, hogy családi, magánéleti okok miatt elköszönt Szegedtől és visszaköltözött Dunaföldvárra. Hosszas töprengés után megpályáz-

ta a helyi Magyar László Gimnázium igazgatói pozícióját, így Paksnak is búcsút mondott, de csak rövid időre. – Püspök atyáék azzal ke-restek fel, hogy lenne-e kedvem átjönni a Balogh Antal iskolába, mert szívesen dolgoznának velem. Megint nehéz döntés előtt álltam, hiszen ugyancsak olyan helyről kellett eljőnnöm, ahol jól éreztem magam. Végül elfogadtam az ajánlatot, és idén augusztus 1-je óta látom el a főigazgatói feladatokat ebben az intézményben. Úgy érzem magam, mintha már évek óta itt lennék, a benyomásaim pozitívak a munkatársak, a tanítványok és a fenntartó irányából egyaránt. Fontos számomra, hogy támogassam a munkatársaimat, és az, hogy magam is erőt meríthessek. Elsődleges, hogy ne csak meglegyünk, hanem jól is legyünk, és ehhez a fenntartótól sokrétű segítséget kapok – összegzett. Papp Attila feladatának tekintti, hogy a családok is érezzék: aki itt tanul, az másfajta, a katolikus hit szerint gazdagító értékrenddel találkozhat. – A gyermek mindig több, mint a tanulmányi átlaga. Személyisége ennél sokkal gazdagabb. A jövőben is azt az irányvonalat szeretnénk erősíteni, hogy lelki, szellemi egészségüket segítő programok álljanak a rendelkezésükre. Vallási szempontból olyan lehetőségeket kínálunk fel, hogy tanulóinkban belülről születhessen meg a döntés: ebből még többet kér. A felvételnél elvárjuk, hogy tartsa tiszteletben a vallást. Ezen a területen is nagyon fontos, hogy az iskolában és otthon egy irányba húzzuk az evezőket – emelte ki, hozzátéve, hogy a gyermekkel együtt tulajdonképpen felveszik a családját is,

így azt tervezi, hogy ezentúl a szülőkkel is beszélgetnek a felvételt megelőzően. Papp Attilának a komplex, óvodával, általános iskolával és gimnáziummal is rendelkező intézmény vezetése mellett egy nagyszabású beruházás adta feladatokkal is meg kell küzdenie. Készül a gimnáziumnak, tornacsarnoknak, szaktantermeknek helyet adó épület, melynek átadását 2026 februárjára tervezik. Jelenleg az építkezéssel járó nyűgöket viselik, de a sok kellemetlenség a szép és gazdagító jövőhöz vezet – ehhez hasonlítja Papp Attila az adventi időszakot is, amikor az egyre rövidülő nappalok, a sötétség végén ott világít a remény, a fény.

– Gyermekkorom óta életem legörömtelibb időszaka az adventi felkészülés,

amely elválaszthatatlan a karácsonytól. Ez számomra különösen békés, lelkileg töltetkező időszak. Ehhez a várakozáshoz kapcsolódunk az iskolában is gyertyagyújtásokkal, mindennapi gondolatokkal – emelte ki a főigazgató, aki azt is elmondta, hogy kikapcsolódásként szívesen hallgat zenét, (U2-t, Guns N' Roses-t, Green Day-t, Bagossy Brothers Company-t, musicalt különösen is); emellett szeret olvasni, a pedagógiai szakkönyvektől Bulgakov Mester és Margaritáján át a Harry Potterig igen széles a repertoár. Szereti a mozi, színházba jár, szívesen túrázik, siel, fut és kerékpározik. *Sólya Emma*

ÚJ GAZDASÁGPOLITIKA

MAGYARORSZÁG MEG TUDJA CSINÁLNI!

3. KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK TÁMOGATÁSA

▼ A multinacionális cégek az egész világon egyre nagyobb extraprofitra akarnak szert tenni, egyre nagyobb szeletét akarják uralni a gazdaságnak, kiszorítva a helyi vállalkozásokat.

▲ Ezzel szemben a magyar kormány szerint a hazai kis- és középvállalkozásokat új eszközökkel kell támogatni. Tőkejuttatásra van szükség, minden kis- és középvállalkozás számára elérhető módon.

Mondja el a véleményét Ön is!

**NEMZETI
KONZULTÁCIÓ**

Ünnepi gondolatok adventre, karácsonyra

Az ünnep közeledtével Pakson működő egyházak képviselőit kértük arra, hogy osszák meg olvasóinkkal gondolataikat az adventről, a karácsonyról. Erb József nyugalmazott katolikus plébános, Zuschlag-Nepp Éva evangélikus lelkész, Lenkey István református lelkész, Vasadi Teodor baptista lelképásztor és D. Nagy Tamás pünkösdi lelkész üzenetét olvashatják.

Erb József

Advent az Úrjövet, az Isten eljön a boldogságra vágyó emberhez, hogy betöltse szeretetével. Isten azért adja a szeretetet, hogy az ember meghatározója legyen az. Advent az előkészületi idő, Isten szeretetének befogadása. Isten keresi az embert, és az embernek is el kell indulnia feléje. Ha megkopott is a hitünk a mai világban, Advent annak az ideje, hogy magunkba nézzünk, hogy mi is igazán az, amire vágyunk. Ezt a bennünk lakó vágyat, űrt, hiányt egyedül Isten tudja kielégíteni. Ne szedj kábítószert, alkoholt se igyál mértéktelenül, csillapítókat se szedj, mert a kábulat elmúlik, és újra kezdődik a tehetetlenség és az üresség a szívedben. Isten akkor is hall bennünket, ha mi semmit sem mondunk, és akkor is közöttünk van, ha mi vakok vagyunk. Isten az egyetlen fiát küldi a világba, ez a karácsony megdöbbentő valósága, hogy Isten eljön a világba. Isten szeretete öltött testet a betlehemi gyermekben, aki mindnyájunkat vár a jászolához. Meg kell nyitnunk szívünket, hogy Jézus újjászülessen bennünk, és le kell győznünk hibáinkat, meg kell tisztítani bűnbánatban lelkünket, és a helyes utat kell kö-

vetnünk, amit a lelkiismeretünk diktál. Ha alázattal és türelemmel végezzük mindennapi munkánkat, akkor az angyalok éneke minket is a jászolhoz hív. Nekünk is helyünk van a kis Jézus jászolánál. Hisz szüksége van ránk, hogy szeretetét továbbadjuk szenvedő embertársainknak. Hogy a szenvedés könnyeit le-törölhessük a másik szeméből, hogy szolgálatukra lehessünk jótetteinkkel. A kis Jézus velünk és rajtunk keresztül akarja szeretetét embertársaink felé küldeni. Oly sok szenvedő ember várja a segítséget, és az Úr rajtunk keresztül szeretné megtenni. Nyissuk meg hát szívünket, hogy a betlehemi gyermek betölt-tesse örömeivel, békéjével, szeretetével. Így kívánva Áldott, Boldog Szent Karácsonyt!

Zuschlag-Nepp Éva

Karácsony a békesség és a szeretet ünnepe. Szükségünk van erre az ünnepre. Szükségünk van arra, hogy kiszakadjunk a mindennapok taposómalmából, hogy egy pillanatra megálljon az idő, és létrejőjjön a találkozás Istennel és a másik emberrel. A későbbi hagyomány idilli képet festett Jézus születésének történetéről. Ez elfedi azt a kiáltó ellentétet, hogy Isten szabadítása, a születés szegényes és kiszolgáltatott körülmények között történt, hogy Jézus az övéi közé jött, de azok nem fogadták be őt. A hatalmasok közömbösek iránta, vagy a hatalmukat féltik tőle, a jó hír pedig az embereink számára sem vett pásztoroknak hangzik. Isten semmikké tesz valakiket, és a semmiből teremt új életet. Sokunk számára ismerős ez a gondolat, mégis nehéz megszokni. Nehéz vállalni ezt a csendes, rejtett, mégis sugárzó élet-

formát, ezt a hitet, ezt az alázatot a látványos, lehangoló megoldások, hatalmi ambíciók helyett. Ezért mintha zavarban lennénk egy kicsit a karácsonnyal. Sokszor úgy tűnik, a karácsonyi hangulat újraélése ünneplésünk lényege. Pedig a jól ismert történet nem az ünnepre tekintettel íródott, hanem jóval később. Az élő Isten tett valamit, hírt adott magáról, akinek lényé mindig titok és meglepetés, nem valami, hanem Valaki, aki forró és szemérmes szeretettel szeret bennünket és találkozni akar velünk. Nem kell és nem is lehet kínkeservesen, elvek és eszmények létráján felkapaszkodni hozzá, mert Ő jön, Ő indul el, hogy egészen közel jöjjön a mi „lenti” sötétségünkbe. Ne térjünk ki a találkozás elől, hiszen ebben a találkozásban öröme kapunk meghívást. Mert karácsony a felhőtlen öröm ünnepe. A „tékozló” Atya ünnepe, aki adni, ajándékozni akar. Hagyjuk, hogy megérintsen és megajándékozzon minket az ő mennyei örömeivel, szeretetével, hogy megfáradt szívünk újra újjászülethesen 2024-ben is.

Lenkey István

„Minden dübörögve menetelő csizma és vértátt köpönyeg elég, és tűz martaléka lesz. Mert egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk. Az uralom az ő vállán lesz, és így fogják nevezni: Csodálatos Tanácsos, Erős Isten, Örökkévaló Atya, Békesség Fejedelme!” (Ézs; 9:4-5.) Karácsonykor azt ünnepeljük, hogy az ószövetségi prófécia beteljesült, eljött, megszületett, akit az Isten megígért, a Békesség Fejedelme, Jézus. A gyöngye kisdédben az Erős Isten. ➔

Békés, áldott karácsonyt

➤ De vajon nem tévedtek-e az atyák, amikor Jézusban látták a testté lett Istent? S vajon nem merő cinizmus-e a Békesség Fejedelmét ünnepelni nekünk, mikor a szomszéd országban is félelemben élnek és fegyverektől hálnak meg emberek. A csizmák még mindig dübörögve menetelnek, a kőpönyegeket pedig emberek vére áztatja. S nem megajtszott-e a Békesség Fejedelmét ünnepelni, mikor biztonságos otthonainkban is kétesélyes, hogy béke lesz-e vagy éppen fájdalmas veszekedést hoz a családban az ünnep? Jogosak ezek a kérdések. Mert a Békesség Fejedelme eljött. Nem tévedés, Jézusban emberré lett az Isten. De ettől mi még élhetünk békétlenségben. Mert Jézus a Békesség Fejedelme. Ő itt, a Földön nem fogja kicsavarni senki kezéből a fegyvert. A szádát sem fogja betapasztani, amikor bántó szót mondasz családtagodnak akár pont az ünnepen. Mert a Békesség Fejedelme nem használ erőszakot. Ő akkor is békés volt, amikor Őt ítélték el és feszítették a keresztre. Mert a Békesség Fejedelmének nem az erőszak a fegyvere. Az Ő fegyvere a szeretet. Ő a jóval győzi le a gonoszt. S Jézus, ez a csodálatos Fejedelem téged is ebbe a harcba, Isten békés világába hív be: Legyen neked is egyetlen fegyvered a szeretet! Amíg nem bízol benne, ez bolondságnak tűnik. De ha rá hagyatkozol, s ha kipróbálsz, kiderül, hogy működik. Ha befogadod Jézust, a szívedben béke lesz, s a környezettedben is munkálja majd a békét a szívedből áradó jézusi szeretet. Ennek a békének és szeretetnek megélését kívánom most erre az ünnepre mindenkinek.

Vasadi Teodor

Amikor kigyúlnak az első fények az utcán, a boltok kirakatában, érezzük, közeledik az ün-

nep. Szívünk legmélyén várjuk a karácsonyt, amikor a sötét, hideg decemberben fények, il-latok, jó érzések töltik meg a lelkünket. A karácsonyi történet jelentős része sötétben játszódik. Idegen helyen szállást keres a várandós Mária és férje, József, hogy éjszaka legyen hol pihenniük, aludniuk. A pásztorok, akik éjszaka a szabad ég alatt őrizték nyájukat éjjel angyalokat látnak, akik fényességükkel beragyogják a mezőt, és üzenetet hoznak, hogy megjelent az Isten dicsősége, megszületett a Megváltó. A napkeleti bölcsek is éjszaka utaznak, követik azt a csillagot, mely végül Jézus jászola fölött megáll, s megmutatja, itt van a Király, aki most született. De éjszaka menekül Mária és József Egyiptomba, mert a hatalmon levő király megölet minden kétévesnél fiatalabb gyermeket, aki Betlehemben vagy környékén született, nehogy bárkiből király legyen, aki a népet majd más úton vezeti. Karácsony mégis a fényről, a világosságról szól. A betlehemi csillag, a pásztoroknak megjelenő angyalok fényessége, az istállóból kiszűrődő fények arról tesznek bizonyosságot, hogy eljött a világosság a Földre. Majd Jézus felnőttkorában azt mondta: „*Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétségben.*” (Jn.8.) „*Az ítélet pedig az, hogy a világosság eljött a világba, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert a cselekedeteik gonoszak. Mert aki rosszat cselekszik, gyűlöli a világosságot, és nem megy a világosságra, hogy le ne lepleződjenek a cselekedetei. Aki pedig az igazságot cselekszi, a világosságra megy, hogy nyilvánvalóvá legyen cselekedeteiről, hogy Isten szerint cselekedte azokat.*” (Jn.3.) Legyen világosságot, fényt, békét, szeretetet hozó az életünk, lényünk!

D. Nagy Tamás

Az ünnepi készülődés napjait éljük, az év utolsó heteire lehetőségeink szerint tartogattunk némi szabadságot, hogy időt és energiát szentelhessünk családunknak, önmagunknak, az ünneplésnek, a pihenésnek, a lélek, a test és a kapcsolatok feltöltésének. Töltődni azonban úgy lehetséges, ha van bennünk hely, üresség, amelybe új tartalmat tudunk befogadni. Másokat feltölteni pedig úgy tudunk, ha van bennünk túlcsonduló tartalom, és létrejön a kölcsönös igény erre a töltődésre. Kiemelt figyelmet szoktunk fordítani az ajándékozásra, hiszen nagyon jó kapni és hasonlóan jó dollog adni. Önmagunkból nem tudunk mást adni, mint amink van. Békét, nyugalmat, szenvedélyt, örömet és szeretetet abból tudunk adni, ami bennünk van. S valahonnan, valamiből magunknak is töltődni kell. A töltődés eredeti forrása a közösség, a kapcsolat. Kapcsolat önmagunkkal, közösség a körülöttünk élőkkel, kapcsolat a teremtett világgal és közösség a Teremtővel. A Biblia ősi „időbeosztása” szerint egy nap az Esthajnalcsillag feljövételével kezdődött, az estének/éjszakának volt 12 órája, majd következett a nappal 12 órája. Különösen az ünnepeknél volt nagy jelentősége ennek az időbeosztásnak. Az ünnepnap pörgős, tevékeny „nappal”-ját megelőzte egy lecsendesült és többnyire családi körben eltöltött este és éjszakai pihenés. Az ünneplés rákészüléssel, csennel, megüresítéssel, helykészítéssel kezdődött. Így test és lélek is elő volt készítve a befogadásra és az adásra. A teremtettségek következtében mi, emberek nem változtunk meg. A személyiségünknek ugyanúgy igénye és szüksége van az elcsendesedésre, ünneplésre, mint sok száz évvel ezelőtt volt. E mostani adventi – karácsonyi – év végi ünnepkörben ajándékozunk meg magunkat, és részesítsük szeretteinket is abban az élményben, hogy testünkkel, lelkünkkel, gondolatainkkal és érzelmeinkkel együttesen készülünk rá az együtt töltendő időre; és mindenünkkel jelen leszünk, és megéljük a közös ünneplés összes percét.

Olvasóink figyelmébe ajánljuk a TelePaks *Hit-élet* című december 23-i vallási magazinját, amelyben összefoglalót láthatnak a Paksi Adventi Fesztiválról.

-ph-

Fotók: Szaffner Ferenc

és boldog új évet!

AKTUÁLIS INFORMÁCIÓK A PAKS II. BERUHÁZÁSRÓL

www.paks2.hu

www.facebook.com/Paks2Atomeromu

www.instagram.com/paks2_atomeromu

Paks II. Atomerőmű Zrt.
7031 Paks, Pf. 116
info@paks2.hu • www.paks2.hu

Paks II. Atomerőmű Zrt. Paks II. Nuclear Power Plant Ltd. @Paks2Atomeromu paks2_atomeromu

Több témát tárgyalt idei utolsó ülésén a TEIT

Közmeghallgatással egybekötve tartotta meg idei utolsó ülését a kalocsai városházán a Társadalmi Ellenőrző, Információs és Településfejlesztési Társulás (TEIT). A tanácskozáson elfogadták a társulás éves beszámolóját, módosították az szmsz-t és a költségvetést.

A szervezeti és működési szabályzat módosításával kezdődött a TEIT idei utolsó ülése. Uszód polgármestere, Bedi

Gyula lemondott ellenőrzőbizottsági tagságáról, és Nemes Róbert alpolgármester delegálására tett javaslatot, amit támogattak a jelenlévők. Mikuláscsomagokra csoportosított át a grémium az idei költségvetésből 1,3 millió forintot, így – mint az indoklásban elhangzott – 2050 óvodás gyermek ünnepét teszik gazdagabbá. Határozatot fogadtak el a jövő évi működési célú támogatás kapcsán, eszerint 330 millió 130

ezer forintot igényelnek e célra a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból. Dohóczki Csaba, a Nukleáris Létesítmények Körüli Európai Önkormányzatok Csoportja (GMF) alelnöke számolt be a nemzetközi szervezet 2024 második felében végzett tevékenységéről, köztük a Svédországban, Spanyolországban rendezett nemzetközi találkozóról, azok tapasztalatairól, a jövőre vonatkozó tervekről. Szó esett arról, hogy 2025-ben a TEIT

lesz a GMF közgyűlés házigazdája. Ezt a tervek szerint szeptember utolsó hetére, hétköznapokra időzítik. A szakmai program része lesz egy konferencia, amelyre a TEIT tervezi meghívni a nukleáris létesítmények, azaz a Paksi Atomerőmű, az RHK Kft. és a Paks II. képviselőit. A TEIT 2024. évi közmeghallgatása keretében Gáncs István alelnök számolt be a TEIT ez évi tevékenységéről, kiemelve, hogy kiszámítható, stabil ellenőrző tevékenységet folytattak, a kommunikáció terén azonban észszerűsítésre volna szükség. A társulás lapjának példányszámát csökkenteni, az online jelenlétet erősíteni javasolta Gáncs István. Az alelnök úgy ítélte meg, hogy az idei TEIT Nap, amit Dunaszentbenedeken rendeztek, sikeres volt.

-dsz-

mvm.hu

MINDEN PILLANATBAN OTT VAN

ENERGIA. ÉRTÜNK

MVM

Az ünnepek ízei – Gasztrotippek Rita konyhájából

Szabóné Varkoly Rita Észak-Magyarországról, férje pedig Kárpátaljáról származik. Bár különböző helyekről hozták a maguk hagyományait, otthonukban, Dunakömlődön közösen igyekeznek megőrizni ezeket a tradíciókat. Ebben a számukra gyönyörű kis ékszerdobozban a múlt emlékei és jelenlegi otthonuk közös varázsa találkozik, hogy a karácsony ünnepe minden évben felejthetetlen legyen. Karácsonyfájukat harminc éve ugyanazokkal a díszekkel ékítik. Az idő vasfoga kikezdte már némelyiket, de a hozzájuk kötődő emlékek miatt ezen már nem akarnak változtatni. Rita szerint ünnepek idején a hagyományok különleges ízt és illatot hoznak otthonainkba. Náluk a karácsonyi asztalról nem hiányozhat a rántott harcsa és vargányagomba, melyek íze semmihez sem hasonlítható, illatuk pedig betölti az egész konyhát. Szenteste a bobajka, a mai mákos guba volt a kedvelt ünnepi édesség. Ezt már felváltotta a bejgli, a mákos-diós kalács. Karácsony másnapján mindig van az asztalon töltött káposzta sváb knédliivel. Sütemény pedig csak karamellás krémes lehet, és a reggelik elmaradhatatlan része a karácsonyi kuglóf. A karácsony varázsa azonban nem csupán az ételek sokaságában rejlik, hangsúlyozta. A lélek fénye, az egymásra figyelés az, ami igazán megtölti az otthonokat szeretettel és melegséggel. Rita úgy gondolja, természetes, ha egy háziasszony arra vágyik, hogy ne kelljen az egész ünnepet a konyhában töltenie. Ez tudatos tervezéssel kiküszöbölhető. Mint mondta, az ő bevált módszere, hogy forgatókönyvet ír, ki mikor érkezik, mit ehet, ki segíti a nyersanyagok időigényes feldolgozásában. Az viszont fontos, hogy karácsonykor se mondjunk le az egészséges, mégis ízletes fogásokról. Saját konyhája elképzelhetetlen lenne friss kerti fűszerek és színes zöldségek nélkül. A sült hús mellé már csak ropogósra sült zöldségeket tálal: lila káposztát, fodros kelt, édesburgonyát, brokkolit, birsalmát, fokhagymát, amiket sóval, borssal, olívaolajjal ízesít. Mint mondta, az édességek terén is helye van az egészséges megoldásoknak. A céklás brownie-t 74 százalékos étcsokoládéból készíti és datolyával édesíti. Ezt a süteményt még azok is imádják, akik nem rajonganak a cékláért, teszi hozzá. Ritának az ünnepek után megmaradt ételek felhasználására is vannak ötletei. Egy kis kreativitással és némi fűszerismerettel változatos és ízletes fogásokat lehet készíteni. Ki-

váló alapanyagai lehetnek pástétomoknak, krémeknek. Egy jó botmixer és néhány ízletes hozzávaló segítségével pillanatok alatt új életet lehet adni a megmaradt sült húsoknak, zöldségeknek, sajtoknak. Egy jól eltalált fűszerkombináció feldobja a végeredményt, és senki nem mondja meg, hogy az alapanyagok az ünnepi asztalról származnak. Ez a módszer csökkenti a pazarlást és új, izgalmas ízekkel gazdagítja a mindennapokat. Azoknak, akik idén először készítenek karácsonyi ebédet, vacsorát, azt tanácsolja, hogy egyszerűbb, de jól átgondolt me-

nüben gondolkodjanak, az is elegendő ahhoz, hogy emlékezetes legyen az este, hiszen a karácsony lényege az együttlét, az öröm, nem pedig a tökéletesség hajszolása. Ennek érdekében Rita szerint sok alapanyagot előre el lehet készíteni. A zöldségeket felvágthatjuk, a húsokat előkészíthetjük, fűszerezhetjük, majd mindent hűtőbe tehetünk, tálalás előtt 2-3 órával pedig mehetnek a sütőbe. Ezzel elkerüljük, hogy az utolsó pillanatban mindennel egyszerre kelljen foglalkoznunk. Helyette tálalhatunk vagy fogadhatjuk a vendégeket. Egy kellemes beszélgetés és az ünnepi hangulat megélése fontosabb, mint az, hogy túlterheljük magunkat a konyhában. Rita egyszerű, de mégis látványos ételtippnek a gesztenyével töltött, baconba csavart csirkemellet, zelleres krumplipürét és birsalmakompótot javasol. Hozzá illő, gyors desszert a gyertyasüti, amely magában vagy friss gyümölcsökkel kombinálva is tálalható, és akár előző nap a gyerekekkel közösen is elkészíthető. Az ünnepi készülődés során az egyik legfontosabb szempont Rita szerint az, hogy ételeink ne csak finomak, de egészségesek és adalékanyag-mentesek is legyenek. A Rita konyhája workshopok alkalmával mindig olyan ételeket készítenek, amelyek mentesek a mesterséges összetevőktől. Hiszen mindannyiunk felelőssége odafigyelni arra, hogy mit eszünk.

Ruff Anita

Fotók: magánarchívum

Gyertya, aranyozott dió, girlandok – a karácsonyfa-állítás hagyománya Magyarországon

A kutatások a karácsonyfa-állítást német eredetű, protestáns szokásnak tartják, mely a 16. században alakult ki. Előzményei azonban jóval korábbra nyúlnak vissza, a téli napfordulóhoz kapcsolódóan már a kereszténység előtti időkben létezett az épületeket feldíszítő, az ajándékokat hordozó fák, zöld ágak díszítése. De vajon hogyan jutunk el a napjainkban állított karácsonyfáig, és milyen jelentéssel bír? Erről beszélgetünk Kövi-Ónodi Gyöngyi etnográfussal.

– Mikor jelent meg a karácsonyfa Magyarországon?

– A bécsi arisztokrácia közvetítésével érkezett az 1800-as évek elején. Valószínűleg Brunsvik Teréz állított először karácsonyfát hazánkban. A főúri családoktól a polgári rétegeken keresztül jutott el a parasztságig, nyugatról keleti irányban terjedve. Az ország keleti felében csak a második világháború után vált állandóvá. A városokban viszonylag hamar népszerű lett, a falvakban eleinte csak a gazdagabb parasztság körében jelent meg. Fogadtatása nem volt egyértelmű, bár hozzánk már keresztény szimbolikájának kialakulása után érkezett, és így épült be a meglévő szokásrendbe, átveve a termőágdíszítés szokását.

– Hogyan változott nálunk a karácsonyfa díszítése?

– Akárcsak a termőágaknál dió, alma, ültetni való hagyma, gyertya volt a díszítés. Később aranyozott dió, papírból készített láncok, girlandok is kerültek rá. Süteménnyel, aszalt gyümölcszel, tökmaggal, pattogatott kukoricával, kockacukorral is díszítették. A városokban az európai trendeket követve az 1880-as években jelent meg az üvegdísz, az 1890-es években a lametta. A díszítést már akkor is a kereskedelmi és divathullámok alakították a felsőbb társadalmi rétegekben, ahonnan lassan a szokásaikhoz jobban ragaszkodó területekre is eljutottak a változások. Jellemző a hagyományos és az új díszek együttes használata, majd a jelentéstartalmak elhomályosulásával az egyre színesebb, csillogóbb, látványosabb díszítés. A korai díszek közül megváltozott formában, de ma is használatos az aranydió (ma már legtöbbször üveg-

ből, műanyagból), a mézeskalács és a gyertya (napjainkban elektromos), az alma szerepét üveggömbök vették át.

– Mit szimbolizál a karácsonyfa, a díszei?

– Eredetileg a korábbi szokáselemek szimbolikája kötődött a karácsonyfához, majd a kereszténységhez kapcsolódó jelentést is kapott. Ezek sok esetben hasonló alapon nyugszanak. A téli napforduló a sötétségből az újból kivilágosodó világ határa. A sötétség a gonosz, a világosság a jó birodalma, így a fán megjelenő fények a gonosz elűzését, a jó terjedésének segítségét szimbolizálják. Az örökzöldek az örökkévalóság, az alma, a dió a testi és lelki egészség jelképei a hagyományos gondolkodásban. A fa a magyar kereszténység előtti hitvilágban életfa jelentéssel is bírt, mely átjáró az alvilág, a földi világ és a felső világ között. A girlandok is hasonló, „létra” szerepűek, emlékeztetnek a népmesékben megjelenő eget-földet összekötő növényekre (égig érő paszuly). Ezek a szokást gyakorlók közt nem tudatosan megélt jelentések, inkább csak érzetként mutatkoznak. A keresztény szimbolika szerint a karácsonyfa az élet fája, a paradicsomi jó és rossz tudásának fája. A megújulás, a paradicsomba való visszatérés lehetőségének a jele. Háromszög alakja a szentháromságot jelképezi. Díszei a világosság, a betlehemi csillag, a Jézus születésének történetéhez kapcsolódó szimbólumok. A dió Krisztus jelképe, akárcsak az alma, ami a kis Jézus uralkodói jelvénye is egyben, valamint a szeretetnek és a tudás fájá-

nak is a gyümölcse. A papírláncok, girlandok, „angyalhajak” a kigyót és hatalmának megtörését is jelentik. A kereszténység előtti és a keresztény szimbolika nem egymást kizárva, hanem egymást erősítve élt a hagyományban. Az ünnep jelentéstartalmát a világháború után a politikai propaganda igyekezett változtatni, deszakralizálni, „a szeretet ünnepe” üzenetet megtartani. Napjainkban a „csodamentesítés” a divat, a racionális gondolkodás és a fogyasztói társadalom jegyében egyre inkább az ember és az ajándékozás kerül az ünnep középpontjába, a mögöttes tartalmak elhalványulnak.

– Mi a karácsonyfa állítása és lebontása idejének jelentése?

– A karácsonyfa állításának időpontja az ünnepkörhöz tartozó szokások helyi változatai és az egyházi böjti rendeletek alapján alakult. Jellemzően karácsony vigíliáján, tehát előestéjén állították. Lebontásának ideje január 6., a karácsonyi ünnepkör zárónapja. A háromkirályok látogatásának, Jézus keresztségének, a víz megszentelésének napja, a farsang kezdőnapja.

Információ: *Magyar Néprajz* nyolc kötetben, VII. kötet népszokás, néphit, népi vallásosság: <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/07/182.html>
Magyar néprajzi lexikon kapcsoló szócikkei: <http://mek.niif.hu/02100/02115/html/>
Magyar Katolikus Lexikon kapcsolódó szócikkei: <https://lexikon.katolikus.hu/>

Kohl Gyöngyi

CSENDES KARCOLATOK

Apám kapcája

Apám kávéét főz. Reggel öt óra van. A kapcarongyai a konyhában, a kályha mellett száradnak a kis ládán, amiben a zoknijai vannak. A kicsi láda annak a konyhabútoroknak egy darabja, ami édesanyám stafírungrájával került a házba. A gumicsizma is a konyhában van, gondosan elhelyezve a felmosórongyon, közvetlenül az ajtón belül. A rideg gumicsizma riasztó jelenség. Félek tőle. A fém, kotyogós kávéfőzőből csöpög a kávé. Apám kristálycukrot vesz elő, a csészébe kanalaz két kiskanálnyt, ráönti a kávéét, megkeveri, lassan issza meg. A kapcát leveszi a ládáról, az egyik szék támlájára rakja. Nem szól hozzám. Lassan, de rutinos mozdulatokkal tekeri a lábfeje köré, s húzza fel a csizmákat – nem jó az, ha a kapca összegyűrődik és töri az ember lábát. Advent van, de mi nemigen várjuk a karácsonyt. Kint latyakos minden, éjjel sem fagyott. Apám zsírpapírba csomagol két szellet kenyeret, a táskájába teszi, elköszön. Dolgozni indul...

Én az ablak előtt ülök a konyhában. Negyven évvel ezelőtt. Vagy tegnapelőtt. Ködös téli reggelen, decemberben, karácsony előtt. Apámmal beszélgetek. A nyolcvan vagy negyven évvel ezelőtti múltból, a tegnapelőtről. Még nem fagy, de hideg napok járnak. Háború most is akad a környéken. Ülünk csendben, és én újra előveszem a mindenkori kérdést az ötödik pecsétről, *Az ötödik pecsétből*. Mondja meg, apám, hogyan kell élni! Azt olvastuk, hogy „*útját kell állni a rögeszméseknek, [...] nevétségessé, hitelvesztetté kell tenni őket, ki kell húzni a lábuk alól a talajt, le kell jártni a fanatikusok, a megveszekedett csmány, korcs, beteg logikáját*”. Hm? S hogyan? Bízunk magunkat a belső erőnkre, a lelkiismeretünkön? Azt mondja maga is, ami a könyvben van? Legyen a viszonyítási koordináta a lelkiismeretünk? A belső erőnk? Hogy

Fotó: pixabay.com/illusztráció

soha ne mondjunk le a döntési szabadságunkról etikai kérdések tekintetében, hogy soha ne alkudjunk meg a rosszal, mert az bűn? Jó, jó, megértettem. Igen, persze, beszélgetünk...

Nem, nincs baj, mondom apámnak. S a kapcájáról kérdezem, meg a gumicsizmáról, emlékszik-e rá. Azt meséli, nem gumicsizmában járt dolgozni, hanem bakancsban, de a kapcát ahhoz is használta télen. Azt is meséli, hogy egészen kislány voltam még, amikor korán reggel segítettem neki kávéét főzni, télen is. A hideg konyhában rám terítette a sezlontakarót, kiment megétni a tyúkokat, addig én őriztem a kávéfőzőt. Úgy meséli, már novemberben kezdtem várni a karácsonyt, számoltam a napokat – adventi naptár nélkül. S minden alkalommal, amikor reggelente találkoztunk, hosszan beszéltem neki mindenről, ami éppen az eszem körül forgott. Kenyeret nem vitt magával a munkába. A gyári büfében negyed kilót vett reggelente, amit selyempapírba csomagoltak. A papírt aztán gondosan összehajtogatta és hazahozta min-

dennap. Egy kis kanál cukrot tett a reggeli kávéba, úgy meséli. S azt mondja, negyven-ötven éve szinte minden decemberben esett a hó. S fagyott is. Az ötödik pecsétre emlékszik...

Apámmal – aki sok hideg napot élt meg, 1944-ben is csupán két éves volt – van az életünkről egy közös emlékezetünk, ami nem azonos a másikkal. Ülünk a kályha mellett, mesélünk egymásnak a jelenvaló múltból, ami köztünk a legigazabb összeköttetés, és várjuk a karácsonyt. A zoknik a kicsi ládában. Ha szánnék időt a keresésre, talán a kapcák is előkerülnének valahonnan. A csizma is, a bakancs is...

Szenteste, vacsora közben elmeséli majd, hogyan kérte meg édesanyám kezét hatvan évvel ezelőtt. Újra elénekli a nagypapa legkedvesebb nótáit. Bejárjuk a pince-labirintust, lakodalmas bort iszunk, a legjobbat. Vetünk, aratunk, havat lapátolunk. Hosszan beszélgetünk. Csendben ünnepe-lünk. Ebben sem alkuszunk, úgy-e, édes-apám.

Tell Edit

Paksi Hírnök

Kiadja a TelePaks Médiacentrum Nonprofit Kft.
Főszerkesztő: Dallos Szilvia
Megjelenik kéthetente, 4550 példányban
Következő megjelenés: 2025. január 17.

Szerkesztőség: Paks, Dózsa György út 51–53.,
email: paksihirnok@gmail.com, telefon: 75/830-380
Nyomda: ATOMIX Kft. Nyomdaüzem
ISSN 0865-560X

ÚJ GAZDASÁGPOLITIKA

MAGYARORSZÁG MEG TUDJA CSINÁLNI!

11. A MIGRÁCIÓS BÜNTETÉS ELUTASÍTÁSA

▼ Az Európai Bíróság döntése szerint Magyarországnek azért kell napi egymillió euró büntetést fizetnie, mert nem nyitja meg a határait a bevándorlók előtt.

▲ A kormány ezzel szemben úgy gondolja: hazánk megbüntetése helyett Brüsszelnek el kellene fogadnia, hogy Magyarország ne vegyen részt a központi migrációs politikában, azaz a bevándorlók kötelező befogadásában és elosztásában.

Mondja el a véleményét Ön is!

NEMZETI
KONZULTÁCIÓ

Intézd mobilról az ügyeidet!

dap.gov.hu

